

Stichting ANEMOON- Dag 2018

RSG Lingecollege
Heiligestraat 78
4001 DN, Tiel

Design: Mekeel Bakker. Foto: Erik Venneman

Programmaboekje

- Welkomstwoord
- Plattegrond
- Overzicht programma
- Overzicht themalokalen ochtend
- Overzicht themalokalen middag

- Het programma
 - Auditorium – de lezingen
 - Excursie waterkevers
 - Info-stands
 - Pauze-plein
 - ANEMOON-plein
 - Themalokalen

De Stichting ANEMOON-dag

Beste bezoeker,

Leuk dat je naar de Stichting ANEMOON-dag komt.

We hebben een dag vol activiteiten gepland gericht op het onderwaterleven, dieren en wieren uit de getijdenzone, strandaanspoelsels, korren en land- en zoetwaterslakken.

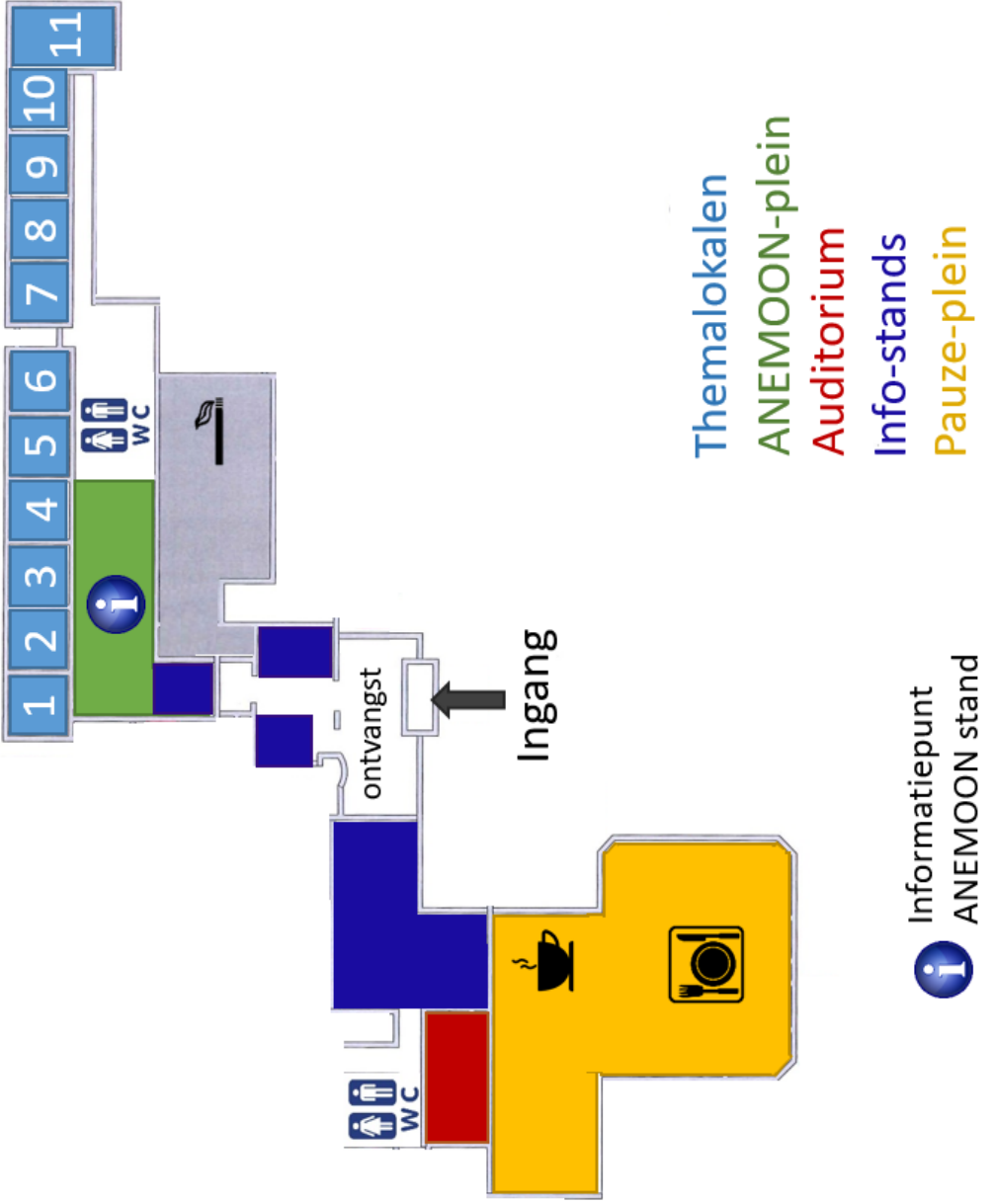
De activiteiten lopen parallel in verschillende ruimtes: het auditorium, het ANEMOON-plein en de themalokalen. Ook staan er stands van organisaties op verschillende plekken en is er een excursie buiten het gebouw over waterkevers.

Je kunt zelf je eigen programma samenstellen. Op het ANEMOON-plein en bij veel themalokalen kun je vrij inlopen en meedoen met de activiteiten. In het auditorium staan lezingen gepland op vaste tijden. In sommige themalokalen worden ook lezingen gehouden of workshops gegeven op tijden volgens het programma. Dan gaat de deur - voor de duur van de lezing of workshop - dicht.

Met deze dag willen we onze vrijwilligers leren soorten te herkennen en informatie te geven over hun levenswijze en plaats in de natuur. Zo hopen we iedereen enthousiast te maken voor de projecten van Stichting ANEMOON en (digitaal) waarnemingen door te geven. Want alleen met veel waarnemingen kunnen we veranderingen in populaties van dier- en wier-soorten in beeld brengen en alleen met die kennis kunnen we de kwetsbare natuur beschermen. Ons motto: **Laat waarnemingen nooit verloren gaan!**

Namens de organisatie van de Stichting ANEMOON-dag wensen we iedereen veel plezier!

Plattegrond

Overzicht programma

	ANEMOON-plein	Themalokalen	Auditorium	Info-stands	Excursie
10:00-10:30	Inloop met koffie				
10:30-11:00	open	open	"25 jaar Stichting ANEMOON, 40 jaar Strandmonitoring, en de toekomst " (Adriaan Gmelig Meyling)	open	
11:00-11:30			"Zeegras " (Laura Govers)		Excursie waterkevers (Bram Koese)
11:30-12:00					
12:00-12:30					
12:30-13:30	Lunch				
13:30-14:00	open	open	"Seizoenen onder water " (Ron Offermans)	open	
14:00-14:30					
14:30-15:00			"Cryptische soorten: wat zijn het en hoe kunnen we daar mee omgaan " (Peter H. van Bragt)		
15:00-15:30					
15:30-17:00	Borrel				

Overzicht themalokalen ochtend

Lokaal	Thema	10:30-10:45	10:45-11:00	11:00-11:15	11:15-11:30	11:30-11:45	11:45-12:00	12:00-12:15	12:15-12:30
1	Zoet water	vrije inloop		"zoet water, meer dan alleen snoeken"			vrije inloop		
2	Strandvondsten		vrije inloop			"Kreeftachtigen op drijvende wieren en voorwerpen"		vrije inloop	
3	Kreeftachtigen		vrije inloop					"Zeepissenbedden"	
4	Sponzen & hydropoliepen					vrije inloop			
5	Zeewierien	vrije inloop			"Introductie verspreidings-atlas wieren"		vrije inloop		
6	Vissen					vrije inloop			
7	Land- en zoetwaterweekdieren	vrije inloop			"Landnaaktslakken"		vrije inloop		"Tweekleppigen van het zoete water"
8	Marine weekdieren				vrije inloop				"Slak"
9	Natuurontwikkeling		"Haringvliet 2018: volg de verandering"		"Haringvliet toen, nu en De Kier"		"Hotspots van onderwaterleven: schelpdierbanken"		vrije inloop
10	De Cariben		"Landslakken van Sint Maarten"		vrije inloop		"Caribische zee-anemonen"		vrije inloop
11	Lezingen		"Wormen, de nieuwe naaktslakken"				"Macrofotografie"		

Vrije inloop

Activiteit

Workshop

Lezing

Overzicht themalokalen middag

Lokaal	Thema	13:30-13:45	13:45-14:00	14:00-14:15	14:15-14:30	14:30-14:45	14:45-15:00	15:00-15:15	15:15-15:30
1	Zoet water	vrije inloop							
2	Strandvondsten	L	"Schelpen en slakken op drijvende voorwerpen"		vrije inloop				
3	Kreeftachtigen		vrije inloop	L	"Zeepokken"		vrije inloop	W	"Spookkreeftjes determineren"
4	Mosdierpjes & zakpijpen	L	"Introductie mosdierpjes"			vrije inloop			
5	Zeewieren		vrije inloop	W	"Wieren drogen"		vrije inloop		
6	Plankton	vrije inloop							
7	Land- en zoetwaterweekdieren	vrije inloop				L	"Introductie land- en zoetwaterweekdieren"	vrije inloop	
8	Mariene weekdieren	W	"Zwaardschedes"		vrije inloop		W	"Kokkels en strandschelpen"	vrije inloop
9	Natuurontwikkeling	W	"Interactieve workshop exoten"			vrije inloop			
10	De Caraïben	vrije inloop				L	"Sea Turtle Conservation Bonaire"		vrije inloop
							W		"Sint Eustatius"
11	Lezingen	L	"Nederlandse zee-anemonen"				L	"Zoutwater-aquaria"	

Vrije inloop

Activiteit

Workshop

Lezing

Eigen programma

Ochtend	
10:30-10:45	
10:45-11:00	
11:00-11:15	
11:15-11:30	
11:30-11:45	
11:45-12:00	
12:00-12:15	
12:15-12:30	

Eigen programma

Middag	
13:30-13:45	
13:45-14:00	
14:00-14:15	
14:15-14:30	
14:30-14:45	
14:45-15:00	
15:00-15:15	
15:15-15:30	

Het auditorium – de lezingen

- 10:30-11:30 *“25 jaar Stichting ANEMOON, 40 jaar Strandmonitoring, en de toekomst”* (Adriaan Gmelig Meyling)

Stichting ANEMOON bestaat 25 jaar. Strandmonitoring bestaat zelfs al 40 jaar! In die jaren zijn veel waarnemingen verkregen. Wat gebeurt er met die gegevens? Tot welke inzichten hebben ze geleid? Welke rol hebben de vrijwilligers hierin gespeeld? Hoe sluit het onderzoek aan bij de informatie behoefte van de overheid? Wat heeft ANEMOON in die jaren gerealiseerd? En wat zijn de toekomstplannen?

- 11:30-12:30 *“Zeegras”* (Laura Govers)

Zeegras is een bijzondere plant die grote zeegrasvelden kan vormen. In de Zeeuwse delta en in de Waddenzee zijn de zeegrasvelden echter enorm zeldzaam geworden. Laura Govers doet onderzoek aan zeegras bij de Rijksuniversiteit Groningen en de Radboud Universiteit. In deze lezing zal ze het ecosysteem van zeegrasvelden introduceren en vertelt ze over de herintroductie van zeegras in de Waddenzee, het Grevelingenmeer en de Oosterschelde.

- 13:30-14:30 *“Seizoenen onder water”* (Ron Offermans)

Seizoenen spelen een belangrijke rol onder water. Elk seizoen biedt weer wat anders en dat maakt de Zeeuwse delta tot een uniek en ongeëvenaard boeiend natuurgebied waar we heel zuinig op moeten zijn. In deze lezing neemt Ron Offermans je mee door de seizoenen.

- 14:30-15:30 *“Cryptische soorten: wat zijn het en hoe kunnen we daar mee omgaan”* (Peter H. van Bragt)

In deze lezing wordt op meerdere manieren gekeken naar het lastige fenomeen ‘cryptische soorten’. In alle gevallen gaat het om dieren en wieren die lastig door de ANEMOON-waarnemers te ontdekken of te herkennen zijn. Zo is een kleine “Grote boompjesslak” onderwater wellicht niet of zeer lastig te onderscheiden van een grote “Kleine boompjesslak”. Om welke soorten gaat het? En wat betekent dit allemaal voor de database van ANEMOON?

Excursie waterkevers

ANEMOON-duikers worden ook steeds actiever in het zoete water. Daarom krijgen dit jaar waterkevers eens extra aandacht.

Na de winter zijn waterkevers erg hongerig – dit is dus het perfecte moment om kevers te gaan zoeken.

Bram Koese neemt je mee op excursie naar buiten om geelgerande & andere gruwelijke waterkevers te zoeken en te identificeren.

De excursie start om 11:00 bij de ingang van het gebouw.

Met de fiets maken we een rondje van ongeveer een uur. Om mee te kunnen doen aan deze excursie, moet je dus wel de beschikking hebben over een (OV-)fiets.

Maximaal aantal deelnemers: 14

Aanmelden van tevoren via:

limp.anemoon@gmail.com

Info-stands

Lopend vanaf het ANEMOON-plein naar de koffie bij het Pauze-plein, kom je vele info-stands tegen.

Hier kun je meer informatie krijgen over allerlei organisaties waarmee Stichting ANEMOON nauw samenwerkt. Maar over de biologiecursus van duikvereniging G.B.D. Calamari en over duiken bij de Nederlandse Onderwatersport Bond. Je kunt de kunst bekijken van Charlotte Beunders, een schildpad adopteren via de Sea Turtle Conservation Bonaire en te weten komen welke acties Stichting de Oosterschelde onderneemt om de Oosterschelde te beschermen.

Van de Strandwerkgemeenschap (SWG), de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV), de jeugdbonden (NJN en JNM) tot Stichting Duik de Noordzee Schoon: ze zijn er allemaal!

Pauze-plein

Tussen alle activiteiten in is iedereen welkom op het Pauze-plein.

Er is een gezamenlijke lunch van 12:30-13:30.

Deze lunch zit bij de entrée inbegrepen en is compleet biologisch.

Koffie en thee zijn de hele dag gratis. Aan het einde van de dag trakteert Stichting ANEMOON op een afsluitende borrel.

ANEMOON-plein

Op het ANEMOON-plein kom je van alles te weten over Stichting ANEMOON en het (digitaal) doorgeven van waarnemingen. Waarbij het motto is:

Laat waarnemingen nooit verloren gaan!

Gedurende de hele dag zijn er leuke activiteiten. Ben je al waarnemer bij ANEMOON? Kom dan naar 'Adopteer een duikstek' en help mee om waarnemingen te doen op plekken waar nog weinig gegevens worden verzameld. Met behulp van onderwaterfilmpjes en het MOO-portaal kun je digitaal een MOO-formulier invullen en een leuke prijs winnen.

Ben je nog geen waarnemer bij ANEMOON of wil je meer weten over één van de projecten? Op het ANEMOON-plein kun je al je vragen stellen over de projecten MOO, SMP, LIMP, PIMP, KOR, ANM en HabSlak en hoe deze projecten onderdeel uit maken van het Netwerk Ecologische Monitoring en hoe gegevens door stromen naar de Nationale Database Flora en Fauna en www.verspreidingsatlas.nl.

Verder valt hier veel te leren over het signaleren van exoten. Ook worden op dit plein boeken verkocht.

Projecten

PIMP) Puperslakken Inventarisatie en Monitoring Project: elk jaar worden de puperslakpopulaties geteld.

SMP) Het Strandaanspoelsel Monitoring Project: onze strandwandelaars (strandwachters) volgen via aangespoelde organismen het leven in zee.

KOR) met een sleepnet vanaf het strand organismen vangen om te zien wat er voor de kust leeft.

MOO) Het Monitoringproject Onderwater Oever: sportduikers geven hun onderwaterwaarnemingen door.

LIMP) Litoraal Inventarisatie Monitoring Project: voor iedereen die wieren en dieren in de getijdenzone wil bekijken.

ANM) Het Atlasproject Nederlandse Mollusken: landelijke speurtocht naar onze slakken, mossels en andere weekdieren.

HabSlak) In natuurgebieden zoeken naar slakjes die door de Europese Habitatrictlijn beschermd worden.

De themalokalen

Ochtend 10:30-12:30

- Lokaal 1: Zoet water

Experts: Erik de Boer, Marjo Hendriks & Silvia Waajen

Activiteiten: lezing “zoet water, meer dan alleen snoeken, karpers en baarzen” 11:00-11:30 (Erik de Boer), vrije inloop.

Wat is er te doen?

In zoet water leeft veel meer dan je misschien in eerste instantie verwacht. In dit themalokaal en tijdens de lezing leer je waar je op moet letten om ook de kleine beestjes te vinden. Test je kennis met een leuk spel en leer alle dieren en planten van het MOO-zoetwaterformulier kennen.

- Lokaal 2: Strandvondsten

Experts: Martin Cadée, Aäron Fabrice, Ben Verboom & Lukas Verboom

Activiteiten: lezing “Kreeftachtigen op drijvende wieren en voorwerpen” 11:30-12:00 (Aäron Fabrice), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Dit themalokaal staat compleet in het teken van strandvondsten: van schelpen tot drijfzaden. Martin Cadée leert je om eieren van roggen- en haaien te determineren. Ben en Lukas Verboom laten je zien welke mooie vondsten je kunt doen in schelpengruis. Tijdens de lezing vertelt Aäron Fabrice alles over de kreeftachtigen die leven tussen en op drijvende wieren en andere voorwerpen. Kortom: in dit lokaal kun je de soorten van het SMP-project en meer leren kennen.

De themalokalen

Ochtend 10:30-12:30

- Lokaal 3: Kreeftachtigen

Experts: Peter Huwae & Anne Lamers

Activiteiten: lezing “Zeepissenbedden” 11:45-12:30 (Peter Huwae), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Dit lokaal is helemaal gewijd aan de kreeftachtigen. In de ochtend en tijdens de vrije inloop staan vooral de grotere kreeftachtigen centraal. Krabben en garnalen zijn goed te determineren als je weet waar je op moet letten. Tijdens de vrije inloop laat Anne Lamers zien hoe je de tienpotigen uit elkaar kunt houden. Peter Huwae vertelt je daarna in zijn lezing over zeepissenbedden en hoe je deze kunt herkennen.

- Lokaal 4: Sponzen & hydropoliepen

Experts: Floris Bennema & Rob Dekker

Activiteiten: vrije inloop.

Wat is er te doen?

Sponzen en hydropoliepen zijn niet de meest makkelijkste diergroepen. Heel erg leuk zijn ze wel! De gehele ochtend kun je in dit lokaal terecht met al je vragen en kun je zelf aan de slag gaan. Probeer sponzen te determineren met behulp van skeletnaaldjes en met verspreidingsatlas.nl/sponzen en kijk of je de juiste naam aan de poliep kunt plakken.

De themalokalen

Ochtend 10:30-12:30

• Lokaal 5: Zeewieren

Experts: Frank Perk & Herre Stegenga

Activiteiten: workshop “Introductie verspreidingsatlas wieren” 11:00-11:30 (Frank Perk), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Zeewieren zijn soms lastig te identificeren. Gelukkig is er ook een aantal wieren dat wel geschikt is om mee te beginnen. In de workshop van Frank Perk leer je deze introductie-wieren kennen. Tijdens de vrije inloop kun je zelf oefenen aan de hand van levend materiaal en zoekkaarten.

• Lokaal 6: Vissen

Experts: Ingeborg de Boois & Yoeri van Es

Activiteiten: vrije inloop.

Wat is er te doen?

Er vindt veel onderzoek plaats naar zeevissen en visserij bij IMARES. Ingeborg de Boois en Yoeri van Es laten zien welke vissen ze tijdens dit onderzoek tegenkomen en waaraan je de vissen kunt herkennen.

• Lokaal 7: Land & zoetwaterweekdieren

Experts: Aart van den Berg & Bert Jansen

Activiteiten: lezing “Landnaaktslakken” 11:00-11:30 (Aart van den Berg), lezing “Tweekleppigen van het zoete water” 12:00-12:30 (Bert Jansen), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Naast de lezing over tweekleppigen die in het zoete water voorkomen en een lezing over landnaaktslakken, kun je tijdens de vrije inloop kennis maken met allerlei soorten land- en zoetwaterslakken en is er zoetwatermateriaal om zelf uit te zoeken.

De themalokalen

Ochtend 10:30-12:30

- **Lokaal 8: Mariene weekdieren**

Experts: Pascal van Acker, Ate de Heij & Bas van der Sanden

Activiteiten: lezing “Slak” 12:00-12:30 (Bas van der Sanden), vrije inloop.

Wat is er te doen?

In de lezing van Bas van der Sande staan de bouw, functie en levenswijze van de verschillende slakken centraal. Van keverslak via schaalhoren, koffieboontje naar kokkel, komen we uiteindelijk bij het glasmuiltje en de brede ringsprietslak uit. Tijdens de vrije inloop kun je terecht met alle vragen of een kijkje nemen bij de huisjesslakken, zeenaaktslakken en inktvissen.

- **Lokaal 9: Natuurontwikkeling**

Experts: Manon Bijl-van Noorloos, Tello Neckheim & Sanne Ploegaert

Activiteiten: lezing “Haringvliet 2018: volg de verandering” 10:30-11:00 (Manon Bijl-van Noorloos), lezing “Haringvliet toen, nu en De Kier” 11:00-11:30 (Sanne Ploegaert), lezing “Hotspots van het onderwaterleven: duikers zetten zich in voor herstel schelpdierbanken” 11:30-12:00 (Sanne Ploegaert), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Dit lokaal staat in het thema van natuurontwikkeling. De Haringvliet-sluizen gaan in 2018 op een kier, hierdoor zal het Haringvliet weer zout worden. Manon Bijl-van Noorloos vertelt over duiken in het Haringvliet en Sanne Ploegaert over de biologie van het Haringvliet. Wordt het Haringvliet weer dé toegangspoort voor trekvis en de kraamkamer die het ooit was? In een tweede lezing kondigt Sanne Ploegaert een nieuw project van RAVON en Stichting ANEMOON aan: het monitoren van schelpdierbanken. Door te monitoren brengen sportduikers het belang van schelpdierbanken in beeld.

Tello Neckheim vertelt alles over de weekdieren van de Europese Habitat-richtlijn: Nauwe korfslak, Zeggekorfslak, Platte schijfhoren en de Wijngaardslak. Verder wordt verteld over het HabSlak-project: het verzamelen, het uitzoeken van monsters en de determinatie. De soorten zijn beschermd, maar er zijn nog steeds veel bedreigingen! Ook die komen aan bod.

De themalokalen

Ochtend 10:30-12:30

• Lokaal 10: De Caraïben

Experts: Hannco Bakker, Marco Faasse, Marleen Gartner-Schouten & Tello Neckheim

Activiteiten: lezing “Landslakken van Sint Maarten” 10:30-11:00 (Tello Neckheim), lezing “Caribische zee-anemonen” 11:30-12:00 (Marco Faasse), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Ook in het Caribisch gebied is het MOO-project actief. In dit lokaal besteden we daarom aandacht aan de flora en fauna van de Caraïben. In de ochtend is er een lezing over landslakken van Sint Maarten en een lezing over de zee-anemonen die in het Caribisch gebied voorkomen. Tijdens de vrije inloop beantwoordt Marleen Gartner-Schouten alle vragen over duiken en schelpen op Bonaire, is de fotovoorstelling van Marion Haarsma over het leven rond Sint Eustatius te bekijken en laat Hannco Bakker zien welke informatie te vinden is in het Caribisch soortenregister.

• Lokaal 11: Lezingen

Experts: Marco Faasse & Mick Otten

Activiteiten: lezing “Wormen, de nieuwe zeenaaktslakken” 10:30-11:15 (Marco Faasse), lezing “Macrofotografie” 11:30-12:15 (Mick Otten).

Wat is er te doen?

In dit lokaal staan in de ochtend twee lezingen op het programma: Marco Faasse introduceert de wormen en Mick Otten laat je zien hoe je prachtige foto's kunt maken van kleine organismen op een zwarte achtergrond.

De themalokalen

Middag 13:30-15:30

- **Lokaal 1: Zoet water**

Experts: Marjo Hendriks & Silvia Waajen

Activiteiten: vrije inloop.

Wat is er te doen?

In zoet water leeft veel meer dan je misschien in eerste instantie verwacht. In dit themalokaal en tijdens de lezing leer je waar je op moet letten om ook de kleine beestjes te vinden. Test je kennis met een leuk spel en leer alle dieren en planten van het MOO-zoetwaterformulier kennen.

- **Lokaal 2: Strandvondsten**

Experts: Arie Twigt, Gijsbert Twigt, Ben Verboom & Lukas Verboom

Activiteiten: lezing “Schelpen en slakken op drijvende voorwerpen”
13:30-14:15 (Arie Twigt & Gijsbert Twigt), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Na een storm of harde wind ligt het strand vaak vol plastic en ander afval. Maar wist je dat daarop heel wat te vinden is? Het is niet alleen de moeite waard dit op te ruimen, maar ook om het na te kijken op interessante organismen. Tijdens de lezing vertellen Arie en Gijsbert Twigt over de rijke fauna die te vinden is op aangespoeld plastic, aangespoelde netten, wieren en wulkeneieren. Ontdek de rijke wereld die aanwezig is op het afval van de zee!

Tijdens de vrije inloop valt nog veel meer te leren over strandvondsten en laten Ben en Lukas Verboom zien welke mooie vondsten je kunt doen in schelpengruis.

De themalokalen

Middag 13:30-15:30

- Lokaal 3: Kreeftachtigen

Experts: Aäron Fabrice & Francis Kerckhof

Activiteiten: lezing “Zeepokken” 13:00-14:30 (Francis Kerckhof), workshop “Spookkreeftjes determineren” (Aäron Fabrice) 15:00-15:30, vrije inloop.

Wat is er te doen?

Dit lokaal is helemaal gewijd aan de kreeftachtigen. In de middag staan de kleinere kreeftachtigen centraal: de zeepokken, vlokreeftjes en spookkreeftjes. Zeepokken leer je herkennen in de lezing/workshop van Francis Kerckhof en Spookkreeftjes tijdens de workshop van Aäron Fabrice.

- Lokaal 4: Mosdiertjes & zakpijpen

Experts: Hans de Blauwe & Niels Schrieken

Activiteiten: lezing “Introductie mosdiertjes” 13:30-14:00 (Hans de Blauwe), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Hans de Blauwe – auteur van het boek ‘Mosdiertjes van de Zuidelijke bocht van de Noordzee’ – introduceert in zijn lezing de groep van de mosdiertjes en legt je uit hoe je kunt beginnen met het determineren. Tijdens de vrije inloop kun je zelf gaan oefenen met het identificeren van de mosdiertjes en vertelt Niels Schrieken alles over zakpijpen.

De themalokalen

Middag 13:30-15:30

- Lokaal 5: Zeewieren

Experts: Frank Perk & Herre Stegenga

Activiteiten: workshop “Wieren drogen” 14:00-14:30 (Frank Perk), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Het determineren van wieren lukt niet altijd meteen in het veld. Het maken van een herbarium is dan essentieel. Frank Perk leert je hoe je een kunstwerkje maakt van het drogen van wieren. Na afloop neem je die eigen creatie mee naar huis. Nog niet zo bekend met wieren? Kom dan binnen tijdens de vrije inloop om wieren in geur en kleur mee te maken.

- Lokaal 6: Plankton

Experts: Lodewijk van Walraven

Activiteiten: vrije inloop.

Wat is er te doen?

Plankton is een verzamelnaam voor organismen die voornamelijk zwevend in het water leven – van grote kwallen tot het piepkleine zoöplankton. Ook veel van de ‘grotere’ dieren, zoals krabben en zeesterren, beginnen hun leven als larve in het plankton. In dit lokaal kun je ontdekken wat zoöplankton is, kun je zelf de enorme diversiteit aan plankton bekijken en leer je via een quiz welke plankton-larve bij welk volwassen dier hoort.

- Lokaal 7: Land & zoetwaterweekdieren

Experts: Anthonie van Peursen

Activiteiten: lezing “Introductie land- en zoetwaterweekdieren” (Anthonie van Peursen), vrije inloop

Wat is er te doen?

Benieuwd welke weekdieren je kunt tegenkomen op het land en in het zoete water? Anthonie van Peursen geeft een introductie. Tijdens de vrije inloop kun je nader kennis maken met allerlei soorten land- en zoetwaterslakken en is er zoetwatermateriaal om zelf uit te zoeken.

De themalokalen

Middag 13:30-15:30

- **Lokaal 8: Mariene weekdieren**

Experts: Martin Cadée & Peter Moerdijk

Activiteiten: workshop “Zwaardschedes” 13:30-14:00 (Martin Cadée), workshop “Kokkels en strandschelpen” 14:30-15:15 (Peter Moerdijk), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Op het strand zijn veel tweekleppigen te vinden. Kokkels en strandschelpen zijn wel de meest op onze stranden aanspoelende schelpen. Onder de zeer algemene soorten gaan minder algemene, lastig te herkennen soorten schuil. Tijdens de workshop van Peter Moerdijk leer je deze minder gewone soorten te herkennen. In de workshop van Martin Cadée ga je met behulp van zoekkaarten zwaardschedes identificeren.

- **Lokaal 9: Natuurontwikkeling**

Experts: Manon Bijl-van Noorloos, Peter H. van Bragt & Tello Neckheim

Activiteiten: workshop “Exoten” 13:30-14:15 (Peter H. van Bragt), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Onder leiding van Peter van Bragt gaan, na een korte inleiding, de deelnemers van de interactieve workshop exoten zelf aan de slag om uit te zoeken wat de impact van diverse exoten in de Nederlandse kustwateren of mogelijk zelfs mondiaal is. De deelnemers gaan uitzoeken of en zo ja welke exoten een verrijking voor onze biodiversiteit vormen, of juist een bedreiging. Voor deze workshop is het handig als een smartphone of tablet mee te brengen.

Tijdens de vrije inloop kun je vragen stellen over het Haringvliet en over het HabSlak-project.

De themalokalen

Middag 13:30-15:30

• Lokaal 10: De Caraïben

Experts: Hannco Bakker, Marleen Gartner-Schouten, Sylvia van Leeuwen, Emma Pratt & Jilly Sarpong

Activiteiten: lezing “Sea Turtle Conservation Bonaire” 14:15-14:45 (Emma Pratt & Jilly Sarpong), workshop “Sint Eustatius” 15:00-15:30 (Sylvia van Leeuwen), vrije inloop.

Wat is er te doen?

Ook in het Caribisch gebied is het MOO-project actief. In dit lokaal besteden we daarom aandacht aan de flora en fauna van de Caraïben. In de middag geeft Sylvia van Leeuwen een workshop over Sint Eustatius en vertellen Emma Pratt en Jilly Sarpong van de Sea Turtle Conservation Bonaire over de zeeschildpadden uit het Caribisch gebied en over het werk dat zij doen om deze soorten te beschermen. Tijdens de vrije inloop beantwoordt Marleen Gartner-Schouten alle vragen over duiken en schelpen op Bonaire en laat Hannco Bakker zien welke informatie te vinden is in het Caribisch soortenregister.

• Lokaal 11: Lezingen

Expert: Mick Otten

Activiteiten: lezing “Nederlandse zee-anemonen” 13:30-14:15 (Mick Otten), lezing “Zoutwataquaaria” 14:30-15:15 (Mick Otten).

Wat is er te doen?

In dit lokaal staan in de middag twee lezingen op het programma.

Hoe kun je zee-anemonen makkelijk(er) uit elkaar houden? In de eerste lezing laat Mick Otten zien welke soorten zee-anemonen je aan onze kust kunt vinden en hoe je ze van elkaar kunt onderscheiden.

In de tweede lezing vertelt Mick Otten hoe je levende dieren zo optimaal mogelijk kunt vervoeren en in leven kunt houden om ze te bestuderen en om ze goed te leren herkennen. Bijvoorbeeld van soorten die veelal verstopt zitten en vooral kunnen opvallen door bepaald gedrag, of detailkenmerken die op foto's misschien wel zichtbaar zijn, maar in praktijk als een flits voorbij schieten. Een aquarium ken helpen bij de training van die moeilijke kenmerken.

Stichting ANEMOON

Stichting ANEMOON-dag

Datum: zaterdag 17 maart 2018

Tijd: 10:00-17:00

Locatie: RSG Lingecollege

Heiligestraat 78

4001 DN, Tiel

CONTACT

www.anemoon.org

anemoon@cistron.nl

0252-531111

Postbus 29
2120 AA Bennebroek